

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **V. Z.**, zast. JUDr. Davidem Černým, advokátem, se sídlem v Praze 2, Vinohradská 343/6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2005, č. j. 9 Az 170/2003 – 66, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 7. 4. 2003, č. j. OAM-3040/VL-11-K04-2001, rozhodl žalovaný tak, že azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje, a že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalovaný své rozhodnutí opřel o zjištění, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu byla jeho tíživá ekonomická situace, kdy nemohl zabezpečit svoji rodinu a nebyl schopen vydělat finanční prostředky na splacení půjčky.

Žalobce napadl citované rozhodnutí včas podanou žalobou, ve které uvedl, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl; důkazy,

kteří si správní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět; rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 14. 1. 2005, č. j. 9 Az 170/2003 - 66, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl. V odůvodnění rozsudku městský soud předně odmítl obecné námitky směřující k nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu věci, neboť z obsahu spisu je patrné, že žalobce v návrhu na zahájení řízení uvedl jako důvody své žádosti o azyl tíživou ekonomickou situaci, přičemž z jeho dalších výpovědí ani jiným způsobem nebylo prokázáno, že by žalobce v zemi svého původu byl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod, což je důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Městský soud dále podotkl, že za pronásledování ve smyslu azylové politiky nelze považovat tíživou ekonomickou situaci v zemi původu žadatele o azyl, která může být v každé jednotlivé zemi způsobena určitými faktory, mezi něž může patřit i neúčinná vládní politika. Jde však o negativní jevy, které dopadají na celou společnost, na většinu obyvatel v zemi původu žadatele o azyl a řešení této situace nelze spatřovat v tom, aby obyvatelé takové země získali mezinárodní ochranu formou azylu. Městský soud rovněž neshledal podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu. Ohledně existence překážek vycestování pak následně soud konstatoval, že ekonomická situace a ekonomické problémy nejsou podřaditelné pod skutečnosti uvedené v § 91 zákona o azylu.

Proti citovanému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel je toho názoru, že Městský soud v Praze věc nesprávně právně posoudil, kdy se ztotožnil s nesprávným názorem žalovaného, který paušálně rozhodl, že stěžovatel není pronásledován za uplatňování politických práv a svobod podle § 12 písm. a) zákona o azylu, ani nebyl ohrožen pro svou rasu, národnost, náboženství, příslušnost k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel se domnívá, že příslušnost k určité sociální skupině je třeba vztáhnout i pro případy, kdy osoba v místě ovládaném mafii, propojené na státní úřady a veškerou infrastrukturu, k této mafii nepřísluší. Strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu je u stěžovatele evidentně prokázán. V případě stěžovatele je důvodná obava z pronásledování, kterým je míněno ohrožení života a svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem. Soud tedy nesprávně interpretoval a tím porušil ustanovení § 12 zákona o azylu. Ve správním a soudním řízení nebyly zjištěny konkrétní poměry ve městě K., na střední Ukrajině, kde stěžovatel žil. Stěžovatel dále poukazuje na to, že soud vůbec nezkoumal, proč žalovaný neshledal u stěžovatele důvody pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu, aniž by jakýmkoliv způsobem tento závěr odůvodnil. Stěžovatel konečně zdůrazňuje, že v případě jeho nuceného vycestování na Ukrajinu by byl vystaven nebezpečí ohrožení života a zdraví. Vzhledem k uvedenému se stěžovatel obrací na Nejvyšší správní soud v Brně a navrhuje, aby tento ve smyslu § 107 s. ř. s. přiznal odkladný účinek vykonatelnosti napadeného rozhodnutí a vydal rozsudek, kterým rozhodnutí Městského soudu v Praze zruší a věc se mu vrací k dalšímu projednání.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho správní rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje žalovaný na správní spis a na vydané rozhodnutí. Soud neshledal v závěrech a správního orgánu nezákonnost ani vady řízení. Žalovaný poukazuje na to, že důvodem žádosti o udělení azylu stěžovatele byla jeho tíživá ekonomická situace, kdy nemohl zabezpečit svoji rodinu a nebyl schopen vydělat finanční prostředky na splacení půjčky. Ke stěžovatelským námitkám týkajících se neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu žalovaný odkazuje na judikaturu NSS, ze které vyplývá, že správní orgán má právo rozhodnout o této otázce v rámci volného správního uvážení a že na udělení azylu z humanitárních důvodů nemá žadatel subjektivní právo. Žalovaný neshledal v případě stěžovatele žádné zvláštního zřetele hodné důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel podle názoru žalovaného rovněž není v zemi původu ohrožen skutečnostmi uvedenými v § 91 zákona o azylu, které by tvořily překážku vycestování. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpení podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpení pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 5. 4. 2001 žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že svoji vlast opustil v listopadu 1999 z ekonomických důvodů. O azyl žádá, protože si na Ukrajině vypůjčil peníze na léčbu manželky a musel je vrátit. Ve svém zaměstnání plat nepobíral vůbec nebo pouze v naturáliích. Jeho žena žije v ČR a on chce s ní být. Ve vlastnoručně psaném prohlášení uvedl,

že na Ukrajině panuje složitá sociálně-ekonomická situace, životní úroveň se rok od roku snižuje, což způsobuje sociální napětí. Jako otec neměl jistotu v otázce budoucnosti svých potomků, pokud by jako rodina zůstali na Ukrajině. Jeho žena na Ukrajině kvůli špatné ekologické situaci trpěla alergií, v průběhu jejího pobytu v ČR se její zdravotní stav údajně zlepšil. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR pak stěžovatel sdělil tytéž skutečnosti s tím, že v případě návratu do vlasti se obává reakcí věřitelů, protože dluh ještě neuhradil v plné výši.

Podle ustanovení § 12 se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 14 téhož zákona jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Podle § 91 odst. 1 zákona o azylu povinnost ukončit pobyt neplatí, a) pokud by byl cizinec nucen vycestovat: 1. do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo 2. do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo 3. do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo b) jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo c) jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i Městským soudem v Praze. Při rozhodování o udělení azylu je rozhodující existence pronásledování za uplatňování politických práv a svobod či odůvodněného strachu z pronásledování směřujícího vůči žadateli o azyl jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně jež vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země, a úřady vědomě takové jednání tolerují, případně odmítají či jsou neschopné zajistit před ním účinnou ochranu. Takové okolnosti však stěžovatel v řízení před žalovaným neprokázal a ani netvrdil. Naopak z vyjádření stěžovatele v průběhu správního řízení jednoznačně vyplynulo, že důvodem jeho odchodu z Ukrajiny do České republiky byly ryze ekonomické příčiny. Stěžovatelovy argumenty o jeho odůvodněném strachu z pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, nastíněné v žalobě a rozvedené až v kasační stížnosti, tak vyznívají zcela účelově. Případné nedostatky úrovně ochrany základních lidských práv a svobod na Ukrajině tak v dané věci zcela postrádají svého významu, neboť k zásahu v této rovině u stěžovatele vůbec nedošlo. Z toho důvodu je třeba konstatovat, že zjištěný skutkový stav nezakládá stěžovatelovo právo na udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu ani právo na přiznání překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

K námitce ohledně nedostatečného odůvodnění neudělení humanitárního azylu Nejvyšší správní soud uvádí, že v souvislostech daného případu se nejedná o vadu, která by byla s to založit nezákonnost rozhodnutí žalovaného. Ačkoli lze mít za to, že žalovaný svoje rozhodnutí ve smyslu § 14 zákona o azylu odůvodnil velmi stručně,

s přihlédnutím ke všem okolnostem případu, zejména k samotným tvrzením stěžovatele v průběhu řízení a ke zprávám o dodržování lidských práv na Ukrajině, považuje je zdejší soud s ohledem na zákaz libovůle, jež je ústředním aspektem, dle něhož je rozhodování žalovaného ve smyslu § 14 zákona o azylu přezkoumáváno, za dostatečné.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pro který by bylo třeba napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu